

Na podlagi 112. in 201. člena Poslovnika državnega zbora (Uradni list RS, št. 92/07 – uradno prečiščeno besedilo, 105/10, 80/13, 38/17, 46/20, 105/21 – odl. US in 111/21) je Državni zbor na seji dne sprejel naslednji

S K L E P

V Programskem svetu RTV Slovenija se razreši in preneha z opravljanjem dela:

Jelka STERDEL.

Obrazložitev

Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o Radioteleviziji Slovenija (Uradni list RS, št. 163/22; v nadaljevanju: ZRTVS-1B) v prvem in drugem odstavku 22. člena določa, da z dnem uveljavitve tega zakona preneha mandat članov programskega sveta Radiotelevizije Slovenija (v nadaljevanju: RTVS), da pa programski svet RTVS nadaljuje z delom v sestavi in z dotedanjimi pristojnostmi do konstituiranja sveta v skladu z ZRTVS-1B. To pomeni, da člane delujočega programskega sveta RTVS še naprej zavezujejo določbe Zakona o Radioteleviziji Slovenija (Uradni list RS, št. 96/05, 109/05 – ZDavP-1B, 105/06 – odl. US, 26/09 – ZIPRS0809-B in 9/14 – ZRTVS-1A; v nadaljevanju: ZRTVS-1), konkretno prvi in drugi odstavek 17. člena ZRTVS-1, ki določata, da so v programski svet RTVS lahko izvoljene oziroma imenovane osebe, ki s svojim znanjem, ugledom oziroma dosežki na kulturnem, izobraževalnem ali kateremkoli drugem področju družbenega življenja lahko pripomorejo k dobremu delovanju in krepitvi ugleda javne radiotelevizije, tako v Republiki Sloveniji kot v tujini, ter da morajo člani programskega sveta RTVS svoje delo opravljati neodvisno ter nepristransko in so dolžni uresničevati samo interese RTVS kot javne radiotelevizije, pri opravljanju svoje funkcije pa upoštevati Ustavo RS in določila ZRTVS-1 ter skrbeti za uresničevanje načel, določenih v 4. členu ZRTVS-1, ter statuta v delu, ki se nanaša na programe in njihovo ustvarjanje. Ker članica programskega sveta RTVS Jelka Stergel teh dolžnosti ni spoštovala, pač pa je, nasprotno, s svojim aktivnim delovanjem in opustitvami, kar vse bo natančno opisano v nadaljevanju, povzročila, da interesi RTVS niso bili upoštevani, da je ugled RTVS bistveno okrnjen, da je RTVS nastala tudi občutna materialna škoda ter da je oteženo opravljanje javne službe RTVS, katere namen je zagotavljanje demokratičnih, socialnih in kulturnih potreb državljanov in državljanov Republike Slovenije, Slovencev in Slovencev po svetu, pripadnic in pripadnikov slovenskih narodnih manjšin v Italiji, Avstriji in Madžarski ter italijanske in madžarske narodne skupnosti v Republiki Sloveniji (1. člen ZRTVS-1), vse zaradi zagotavljanja svobode izražanja iz 39. člena Ustave RS, je Državni zbor sprejel predmetni sklep.

Jelka Stergel je kot članica programskega sveta glasovala za nezakonit sklep o imenovanju generalnega direktorja dne 25. 1. 2021 in za njegovo ponovno imenovanje 17. 3. 2022. Opustila je tudi svoje dolžnosti za odpravo nezakonitosti pri razrešitvi direktorice televizije, saj ni glasovala ali predlagala nobenega ukrepa za odpravo nezakonitosti, na seji sveta dne 30. 8. 2021, kjer se je odločalo o soglasju k njeni razrešitvi, pa je bila neupravičeno odsotna. Tudi v zvezi z imenovanjem odgovorne urednice informativnega programa ni predlagala nobenega ukrepa za odpravo nepravilnosti.

V sodnih postopkih, ki so že pravnomočno zaključeni, je bilo namreč ugotovljeno, da je programski svet nezakonito imenoval generalnega direktorja RTVS, slednji pa je nato nezakonito odpoklical direktorico televizije RTVS, kar bi programski svet lahko preprečil, če bi odločil o zavrniti soglasja k razrešitvi. S tem se je protipravno poseglo v ustavno in zakonsko avtonomijo RTVS, ki vključuje tudi varstvo pred nezakonitimi posegi v sestavo njenih organov. Slednje je nuno za institucionalno in organizacijsko samostojnost ter neodvisnost RTVS, brez katere ni mogoče uresničevati ustavne pravice do svobode izražanja.

Jelka Stergel je kot članica programskega sveta RTVS dne 25. 1. 2021 glasovala za sprejem sklepa št. 2021/26-2/2-6 o imenovanju generalnega direktorja, čeprav izbrana oseba ni izpolnjevala pogoja izkušenj pri vodenju in organiziranju večjega organizacijskega sistema iz 44. člena Statuta RTVS. Namen tega pogoja je, da se za tako odgovorno delovno mesto, kot je generalni direktor RTVS, ki je javni zavod kulturnega in nacionalnega pomena ter velika organizacija z več kot 2000 zaposlenimi, imenujejo samo osebe, ki že imajo ustrezne izkušnje z vodenjem in organizacijo večjih sistemov, kjer se usklajuje delo večjega števila oseb in oddelkov. Višje delovno in socialno sodišče je s sodbo opr. št. Pdp 694/2022 z dne 28. 2. 2023 pravnomočno ugotovilo, da je bil zaradi neustreznih izkušenj sklep programskega sveta o imenovanju generalnega direktorja z dne 25. 1. 2021 nezakonit in ga razveljavilo. Sodišče je obenem ugotovilo, da s ponovitvijo razpisa za generalnega direktorja opisana nezakonitost ni sanirana.

Nov razpis je bil navidezen, saj ni bil izveden z namenom, da bi se omogočila izbira najprimernejšega kandidata, temveč z namenom, da se nezakonito imenovanemu generalnemu direktorju omogoči še nadaljnje opravljanje funkcije in podaljšanje mandata. To se je zagotovilo z odpravo pogoja triletnih izkušenj pri vodenju velikih poslovnih ali organizacijskih sistemov in z onemogočanjem enakopravnega sodelovanja potencialnih protikandidatov. Razpis je bil namreč opravljen kljub temu, da generalni direktor ni odstopil s funkcije niti ni bil s te funkcije razrešen, kar pomeni, da mesto generalnega direktorja ni bilo izpraznjeno, čeprav bi moral biti generalni direktor razrešen zaradi nezakonitega ravnanja pri razrešitvi direktorice televizije in neizpolnjevanja pogojev za imenovanje (48. člen Statuta RTVS). Zaradi zasedenosti funkcije ni bilo mogoče pričakovati, da bodo na razpisu sodelovali resni protikandidati, poleg tega je tudi rok za prijavo na razpis znašal zgolj 8 dni (v prvotnem razpisu je znašal 30 dni). Programski svet je tako dne 17. 3. 2022 ponovno imenoval isto osebo za generalnega direktorja in mu na ta način protipravno podaljšal mandat za eno leto.

Jelka Stergel kot članica programskega sveta RTVS nadalje ni preprečila nezakonite razrešitve direktorice televizije RTVS, o kateri je odločil generalni direktor s sklepom št. 01-302/2021 z dne 20. 8. 2021. Izvedba nezakonite razrešitve bi se lahko preprečila, če bi programski svet RTVS skladno z določbo devete alineje prvega odstavka 16. člena ZRTVS-1 zavrnil soglasje k razrešitvi, kar pa ni bilo storjeno. Tudi po izvedeni nezakoniti razrešitvi programski svet ni sprejel nobenega ukrepa za odpravo

nezakonnosti in to niti po tem, ko se je na seji dne 23. 5. 2022 odločalo o podaji soglasja k njenemu ponovnemu imenovanju na to funkcijo (na tej seji je celo glasovala proti), niti po tem, ko je nezakonnost sklepa o razrešitvi ugotovilo Delovno in socialno sodišče v Ljubljani s sodbo opr. št. I Pd 518/2021 z dne 18. 8. 2022, in niti po tem, ko je nezakonnost pravnomočno potrdilo tudi Višje delovno in socialno sodišče s sodbo opr. št. Pdp 760/2022 z dne 21. 2. 2023. Zaradi nezakonnite razrešitve je RTVS nastala tudi premoženjska škoda, saj je bila dolžna povrniti izgubljene dohodke razrešeni direktorici, skupaj z zamudnimi obrestmi, in plačati stroške izgubljenih sodnih postopkov.

Jelka Stergel kot članica programskega sveta RTVS nadalje ni storila ničesar, s čimer bi se odpravila nezakonnost pri imenovanju odgovorne urednice informativnega programa dne 4. 3. 2022. Slednja je bila imenovana brez soglasja programskega sveta RTVS, čeprav ni imela podpore programskih delavcev, kar ni bilo v skladu s četrtem odstavkom 21. člena ZTRVS-1.

Nezakoniti posegi v sestavo organov RTVS pomenijo poseg v neodvisno in avtonomno delovanje RTVS, ki je ustavno varovana vrednota v skladu z 39. členom Ustave. Predčasno prenehanje opravljanje dela člana programskega sveta RS, ki ni ravnal v skladu s svojimi zakonskimi dolžnostmi, je zato nujen ukrep, s katerim se bo tovrstne posege lahko preprečilo v bodoče in vsaj delno omililo že nastalo škodo. V skladu s tretjim odstavkom 18. člena ZRTVS-1 članu programskega sveta RTVS preneha mandat, če ne izpolnjuje več pogojev za imenovanje in izvolitev. Nedvoumno je, da tega pogoja ne izpolnjuje oseba, ki je kot član programskega sveta s svojimi ravnanji okrnila ugled RTVS, ni uresničevala interesov RTVS ter je kršila določbe ZRTVS-1 in 39. člena Ustave RS.

Pouk o pravnem sredstvu:

Zoper ta sklep je dovoljen upravni spor z vložitvijo tožbe pri Upravnem sodišču Republike Slovenije, Fajfarjeva 33, Ljubljana v roku 30 dni od vročitve pisnega odpravka tega sklepa. Tožba se vloži v dveh izvodih neposredno pri navedenem sodišču, ali pa pošlje po pošti, priložiti pa ji je potrebno to odločbo v izvorniku, prepisu ali kopiji. Če je tožba poslana priporočeno po pošti, se šteje, da je pravočasna, če je po pošti oddana zadnji dan roka za vložitev tožbe.